

عباس ظهیری (۱۴۰۵ – ۱۳۳۹ش) دانش‌آموخته حوزه علمیه، محقق، نویسنده، استاد درس خارج حوزه علمیه، عضو شورای فقهی فقه راهبردی مرکز علمی– پژوهشی دین و تمدن، عضو انجمن فقه و حقوق اسلامی، عضو دفتر رهبر انقلاب در قم و کمیته فقهی مرکز موضوع‌شناسی احکام فقهی بود. او که از افتخارات استان اصفهان به‌شمار می‌رفت، شخصیتی خوش فکر، با هوش و نقاد در جلسات درس خارج حضرات آیات تبریزی و وحید خراسانی داشت. وی در روستای فارغان اصفهان متولد شد و پس از تحصیل در محضر اساتید برجسته حوزه، به تدریس فقه، اصول و تفسیر در مراکز مختلف پرداخت و آثار متعددی از خود به جای گذاشت.

ولادت و تحصیلات

آیت‌الله عباس ظهیری فرزند احمد، در سال ۱۳۳۹ هجری شمسی در روستای فارغان از توابع استان اصفهان به دنیا آمد.^۱ پس از سپری کردن درس‌های کلاسیک، در سال ۱۳۵۳ شمسی وارد حوزه علمیه اصفهان شد و در مدرسه ذوالفقار به تحصیل مشغول شد و پس از تحصیلات سطح، در سال ۱۳۶۱ درس خارج را شروع کرد و از محضر اساتید بزرگی بهره برد. اساتید او در فقه و اصول عبارت بودند از آیات عظام: جواد تبریزی و محمدتقی بهجت ^{رحمته‌ما} و حسین وحید خراسانی.

دروس فلسفه و تفسیر را در محضر اساتیدی چون آیات: عبدالله جوادی آملی، یحیی انصاری شیرازی ^{رحمته‌ما} و حسن حسن‌زاده آملی ^{رحمته‌ما} فراگرفت.

فعالیت‌ها

آیت‌الله ظهیری ^{رحمته‌ما} در حین تحصیل، به تدریس فقه، اصول و تفسیر در مراکز مختلف مشغول شد و در همین زمان به تألیف نیز روی آورد. او به‌عنوان استاد درس خارج حوزه علمیه فعالیت داشت و سال‌ها به تربیت شاگردان پرداخت.

همچنین به‌عنوان عضو دفتر مقام معظم رهبری شهید و عضو کمیته فقهی مرکز موضوع‌شناسی احکام فقهی خدمت می‌کرد.

ویژگی‌های علمی و اخلاقی

این استاد فرهیخته از جمله شخصیت‌های برجسته و خوش فکر حوزه علمیه بود که در جلسات درس خارج حضرات آیات: میرزااجواد تبریزی ^{رحمته‌ما} و حسین وحید خراسانی، به‌عنوان فردی نقاد و صاحب‌نظر شناخته می‌شد و حقیقتاً از افتخارات استان اصفهان به‌شمار می‌رفت.

آثار علمی

از این استاد حوزه علمیه آثار متعددی بر جای مانده است که برخی از مهم‌ترین آنها عبارتند از:

- معتمد تحریرالوسیلة للإمام الخمينی، المسائل المستحدثة(۳ جلد)؛
- کتاب الحج(۸ جلد)؛

یادنامه

استاد حوزه آیت‌الله

عباس ظهیری ^{رحمته‌ما}

- کتاب المضاربه (۲ جلد)؛
- درسنامه فقه و مناسک آموزش تکمیلی؛
- المعتبر فی شرح المختصر: شرح فارسی مبسوط مختصر المعانی تفتازانی؛

- تجزیه و ترکیب و بلاغت قرآن در ۴ جلد (سوره‌های جمعه، منافقون و تغابن، نباء، نازعات عیس و تکویر به ضمیمه قصیده میمیه فرزذق، انفطار، مططفین، انشقاق، بروج، طارق، اعلی، غاشیه، فجر، بلد و …)؛
- کتاب دوسالانه عربی دوم راهنمایی شامل: جدول فراوانی سؤال‌ها و بودجه‌بندی امتحان‌ها، نکته‌های آموزشی، سؤال‌های پرتکرار امتحانی مترجمین: لیلا ایزدی، عباس ظهیری، نعمت‌الله بالاحسنی؛
- مناسک آسان: تبیین مناسک حج با شیواترین شیوه؛
- آزموده‌ها: اقتراح پیرامون اسرار و معارف حج؛
- آسان‌ترین شیوه محاسبه خمس – مطابق با فتاوی آیات عظام امام خمینی، اراکی، بهجت، تبریزی، خویی و دیگران ^{رحمته‌ما}؛
- چلچراغ هدایت: چهار موضوع در آینه احادیث اهل بیت ^{علیهم‌السلام} در زمینه سفر زیارتی بیت‌الله الحرام، حرم نبوی و بقیع الغرقد؛
- کتاب نگاهی بر زندگانی حضرت فاطمه زهرا ^{علیها‌السلام}؛
- کتاب احادیث امر به معروف و نهی از منکر؛
- کتاب موضوع‌شناسی، دانشی نو مبانی نظری؛
- درآمدی بر دانش موضوع‌شناسی؛
- کتاب آشنایی با مدل تعالی سازمانی EFQM، مترجمین:

فائزه کریم‌بخش (مترجم)، الهام مسلمی (مترجم)، الهام آفریده ثانی (مترجم)، ایده صادقی (مترجم)، عباس ظهیری (مترجم)، محمد صالحی‌نژاد(مترجم)، شاهین جهانگیری (مترجم)، امیر صادقی.

رحلت

استاد حاج شیخ عباس ظهیری ^{رحمته‌ما}، پس از سپری کردن دوران بیماری، صبح روز پنج‌شنبه، ۷ خرداد ۱۴۰۵، دعوت حق را اجابت نمودند و به لقای الهی پیوستند.

پیکر پاک آن عالم ربانی، عصرگاه جمعه، هشتم خردادماه، با حضور باشکوه علما، روحانیون و اقشار گوناگون مردم ار مسجد امام حسن عسکری ^{علیه‌السلام} به سمت حرم کریمه اهل‌بیت ^{علیهم‌السلام}، حضرت فاطمه معصومه ^{علیها‌السلام} تشییع و پس از اقامه نماز میت توسط مرجع عالی‌قدر، آیت‌الله العظمی سبحانی در مقبره شماره ۳۰ جوار مزار شهید مفتح ^{رحمته‌ما} آرام گرفت.

در پی رحلت این استاد فرزانه، اساتید عالی‌قدر و بزرگان حوزه علمیه با انتشار پیام‌های تسلیت، مراتب تألم خویش را ابراز داشتند؛ در ادامه، متن برخی از این پیام‌ها درج می‌گردد.

حجت‌الاسلام والمسلمین رستم‌نژاد

مراکز علمی و پاسخگویی متناسب با شرایط جدید، شرح وظایف خود را بازتعریف کنند

کار قرار داد.

- ضرورت هم‌افزایی مراکز پاسخگویی در تولید محصولات رسانه‌ای**

حجت‌الاسلام والمسلمین حسن ترکاشوند، معاون پژوهش حوزه علمیه قم هم در بیست‌ودومین نشست مجمع مراکز پاسخگویی دینی، با اشاره به اهمیت هم‌افزایی میان مراکز فعال در حوزه پاسخگویی به شبهات و پرسش‌های دینی اظهار کرد: تاکنون جلسات متعددی برای شناخت ظرفیت‌های متقابل و آشنایی بیشتر مجموعه‌های عضو این مجمع برگزار شده است؛ اما اکنون زمان آن فرا رسیده که راهکارهای عملیاتی برای تحقق هم‌افزایی میان این مراکز تعریف و اجرایی شود.

وی راه‌اندازی دبیرخانه مجمع را گام نخست در مسیر عملیاتی‌سازی این همکاری‌ها دانست و افزود: تشکیل دبیرخانه اقدامی مبارک و نقطه آغاز مناسبی برای ایجاد هماهنگی و انسجام بیشتر میان مراکز پاسخگویی دینی به‌شمار می‌رود.

ضرورت تغییر رویکرد از نگاه تاریخی به نگاه تمدنی

معاون پژوهش حوزه علمیه قم، با تأکید بر ضرورت تحول در شیوه مواجهه با شبهات و معرفی دین، گفت: امروز بیش از هر زمان دیگری نیازمند آن هستیم که در تبیین معارف دینی و پاسخ به پرسش‌ها، نگاه تمدنی را جایگزین نگاه صرفاً تاریخی کنیم. بسیاری از اختلافات و چالش‌ها، ناشی از محدودشدن به قرانت‌های تاریخی است؛ درحالی‌که رویکرد تمدنی می‌تواند ظرفیت‌های معارف اهل‌بیت ^{علیهم‌السلام} را برای پاسخگویی به نیازهای جامعه بشری و مسائل روز جهان به نمایش بگذارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین ترکاشوند، با اشاره به توانمندی مراکز عضو مجمع در تولید محتوای علمی، اظهار کرد: عمده این مجموعه‌ها در حوزه تولید محتوای علمی و تخصصی از ظرفیت‌های ارزشمندی برخوردارند؛ اما در زمینه بسته‌بندی، عرضه و تبدیل این محتواها به محصولات رسانه‌ای، یا فاقد تخصص و امکانات لازم هستند یا تنها از ظرفیت‌های محدودی برخوردارند.

آن فقید سعید، از چهره‌های درخشان و خدوم حوزه بود که در کنار اشتغال مستمر به تدریس و تربیت شاگردان فاضل، در ساحت‌های پژوهش، تألیف و تبیین دقیق احکام شرعی، کارنامه‌ای درخشان از خود برجای نهاد و عمری را با اخلاص در مسیر پاسداری از کیان مکتب اهل‌بیت ^{علیهم‌السلام}؟ سپری کرد و با زیست عالمانه و منش متواضعانه، به‌عنوان اسوه‌ای از تعهد و تلاش دائم، برای طلاب و فضلا شناخته شد.

اینجانب فقدان این استاد فرزانه را به حوزه‌های علمیه، شاگردان و دوستان آن فقید سعید به‌ویژه بیت شریف ایشان، تسلیت عرض نموده، از خداوند متعال برای آن‌مروم، علو درجات و حشر با اولیای الهی و برای بازماندگان معزز، صبر جمیل و اجر جزیل مسئلت می‌نمایم.

۱۳ ذی الحجة ۱۴۴۷

- حجت‌الاسلام والمسلمین نواب**

نماینده ولی‌فقیه در امور حج و زیارت

بسم الله الرحمن الرحيم

«اذا مات المؤمن الفقیه ثلم فی الاسلام ثلمه لایسدها شیء»

خبر غم‌بار ارتحال عالم عامل و خادم صادق ضیوف‌الرحمن و عضو تأثیرگذار مذاکرات فقهی بعثه مقام رهبری، حضرت آیت‌الله حاج شیخ عباس ظهیری ^{رحمته‌ما} را درایام حج و سرزمین منا دریافت کردیم و اندوهی بر غم کسالت ایشان در مراسم حج سال جاری افزود و موجب تأثر گردید.

حوزه علمیه قم، استادی میزز و حوزه نمایندگی ولی‌فقیه در امور حج و زیارت، همکاری سخت‌کوش و استان اصفهان چهره‌ای ماندگار را از دست داد.

[در مدت] قریب به چهل‌سال آشنایی با ایشان، جز تلاش علمی و تقوای عملی، انجام وظیفه دینی و تواضع و فروتنی و حمایت از رهبری و ارزش‌های انقلابی و صداقت و صمیمیت ندیدیم و به‌حق، مصداق حدیث شریف «المؤمن بشره فی وجهه وحزنه فی قلبه» بود و هم‌نشینی با ایشان بر دانش می‌افزود و غم از دل می‌زدود.

این ضایعه را به محضر رهبر معظم انقلاب اسلامی، حوزه‌های علمیه، شاگردان و اساتید محترم، خانواده محترم و فرزندان دل‌سوخته و اخوان محترم‌شان تسلیت عرض می‌کنم و برایشان از درگاه الهی صبر جمیل و اجر جزیل طلب می‌کنیم و برای آن عزیز سفرکرده حشر با اولیا و بهره‌مندی از شفاعت حضرت رسول ^{صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم} و اهل بیت ایشان را خواستاریم.

عاش یدخمه‌الدین سعیداً ومات متمنیا بشفاعه المعصومین سعیداً

- حجت‌الاسلام والمسلمین سیدجلال رضوی‌مهر**

رئیس مجمع نمایندگان طلاب و فضلاء حوزه علمیه قم

اَنَا الله وَاَنَا اليه راجعون

ارتحال عالم ربانی واستاد معظم دروس خارج وسطوح عالی حوزه علمیه قم مرحوم مغفور جناب آیت‌الله شیخ عباس ظهیری ^{رحمته‌ما} را به همه وابستگان نسبی و سببی و دوستان و شاگردان معظم له تسلیت و تعزیت عرض می‌نمایم.

این استاد متخلق و عالم منزه در تدریس و تبلیغ و تألیف و پژوهش کوشا و از جمله افراد فعال در پاسخ‌گویی به مسائل شرعی در دفتر امام و رهبر شهید ^{رحمته‌ما} بود.

روحش شاد و یادش جاودان باد

جهان، آمادگی شنیدن پیام این مکتب را دارند.

رئیس پژوهشکده حج و زیارت، با انتقاد از موازی‌کاری و تکرار تولیدات مشابه در نهادهای مختلف فرهنگی و تبلیغی، تصریح کرد: تکرار مکررات و انجام فعالیت‌های موازی نه با نیازهای امروز سازگار است و نه با منابع موجود. ضروری است مجموعه‌های فعال در این حوزه، با تقسیم کار، هم‌افزایی و تمرکز بر ظرفیت‌های تخصصی خود، از ائتلاف امکانات جلوگیری کنند.

وی همچنین با اشاره به پیشرفت‌های چشمگیر فناوری ترجمه و تولید محتوا، افزود: امروزه ابزارهای هوش مصنوعی امکان انتشار سریع و گسترده محتوا در سطح جهانی را فراهم کرده‌اند و باید از این فرصت، برای معرفی معارف اسلامی و پاسخگویی به شبهات استفاده کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین رستم‌نژاد در پایان، ضمن اعلام آمادگی برای همکاری با مجموعه‌های فعال در این عرصه، تأکید کرد: باید از ظرفیت‌های موجود برای تقویت جریان پاسخگویی به شبهات و حضور مؤثرتر در عرصه بین‌المللی بهره گرفت و متناسب با تحولات جدید، برنامه‌ریزی‌های نوینی را در دستور